

Respons

Albania: Organisert kriminalitet

- Organisering og omfang
- Medlemmer og medlemsbånd
- Aktiviteter
- Bånd til politikere, offentlige ansatte og forretningsfolk
- Betydningen av tradisjonell albansk sedvanerett – kanun

Innledning – kilder, innhold og definisjon

Å beskrive organisert kriminalitet, er generelt vanskelig, da fenomenet til dels er skjult, og offisiell statistikk mange ganger er mangelfull. Ofte er verken politi, ofre eller vitner, kilder eller informanter villige til å gi informasjon. Samtidig kan oppslag i media være sensasjonspregede. Vurderinger av omfanget blir ofte basert på personlige oppfatninger og meninger. Dette er også delvis tilfellet for rapporteringen om organisert kriminalitet i Albania.

Denne responsen baserer seg på informasjon fremlagt i rapportene «Organised Crime: Threat Assessment in Albania» og «Evolution of the Albanian Organized Crime Groups», utarbeidet av forskerne Fabian Zhilla og Besfort Lamallari. Rapportene bygger blant annet på informasjon fra flere saker behandlet i Albanias domstol for alvorlige forbrytelser («serious crime court»), samt på intervjuer med diverse aktører i slike saker – som advokater, dommere og anklagere. Responsen bygger også på boken «Decoding Albanian Organized Crime» av den makedonske forskeren Jana Arsovska. Hun bruker både kvalitative og kvantitative metoder, og har intervjuet ansatte i politi og NGO-er, journalister, ofre og anonyme domfelte. Hun har også innhentet informasjon gjennom spørreskjema til respondenter i Albania, Makedonia og Kosovo. Rapportene er fra 2015 og 2016, boken fra 2015. Landinfo er ikke kjent med nyere rapporter med et slikt bredt kildegrunnlag, og mener at disse kildene bidrar til å gi et bilde av situasjonen også i årene etter publisering.

Organisert kriminalitet er et svært omfattende fenomen. Denne responsen gir kun kortfattet og generell informasjon om enkelte overordnede forhold knyttet til fenomenet i Albania. Responsen er ment som bakgrunnsinformasjon i forbindelse med behandlingen av ulike utlendingssaker. Innholdet reflekterer innspillene Landinfo har fått fra utlendingsforvaltningen over tid. Utdypende informasjon finnes i de ovennevnte rapportene.

Respons Albania: Organisert kriminalitet

FN-konvensjonen mot grenseoverskridende organisert kriminalitet (2000, artikkel 2)¹ definerer en organisert kriminell gruppe som en «strukturert gruppe på tre eller flere personer, som eksisterer over en viss tid, og som opptrer sammen med det mål å begå en eller flere alvorlige lovbrudd [...] for direkte eller indirekte å oppnå en økonomisk eller annen materiell fordel». Med alvorlig forbrytelse forstås «atferd som utgjør et lovbrudd som kan medføre frihetsberøvelse i minst fire år eller en strengere straff».

Arsovska (2015, s. 13, 19, 21, 195) trekker imidlertid frem at organiserte kriminelle ikke nødvendigvis vil være strategisk drevet av profitt og interesser, men at mange beslutninger de organiserte kriminelle tar, kan være basert på verdier og normative betraktninger.

Det generelle kriminalitetsbildet

Som Balkan for øvrig, har Albania i lang tid vært kjennetegnet av lav konvensjonell kriminalitet – som for eksempel drap, voldtekt, overfall og ran (UNODC 2008, s. 23–45). Amerikanske myndigheter trekker frem statistikk for Albania som viser en reduksjon i antallet drapsforsøk og væpnede ran (OSAC 2018). Det ble begått 107 drap i Albania i 2013, mens tilsvarende tall for 2015 og 2016 var 54 og 63. Antallet drap per 100 000 innbyggere i 2015 var 2,28 i Albania, mens tilsvarende tall for Norge og USA var 0,56 og 4,88 (UNODC u.å.).²

Underrapportering av kriminalitet er generelt en utfordring. UNODC anså underrapportering som et noe større problem i Sørøst-Europa enn i Vest-Europa, og hevdet at det er mindre sannsynlig at ofre anmelder organisert kriminalitet enn ordinær kriminalitet. UNODCs informasjonstilgang i 2008 viste dog samtidig at omfanget av kriminalitet i Sørøst-Europa var mindre enn i Vest-Europa (UNODC 2008, s. 40–45).

Landinfo mener at organisert kriminalitet i Albania fortsatt underrapporteres, og at det er mindre sannsynlig at ofre for organisert kriminalitet anmelder disse forholdene enn andre kriminelle forhold. At organisert kriminalitet ikke innrapporteres, er ifølge forskerne Zhilla og Lamallari (2015, s. 8) knyttet til manglende tillit til statlige institusjoner, frykt for gjengjeldelse, korrupsjon, et ineffektivt vitnebeskyttelsesprogram og en rådende taushetskultur.

Forhold som kan ha bidratt til organisert kriminalitet

Ulike sosiale, økonomiske og politiske faktorer har ifølge studien til Zhilla og Lamallari bidratt til organisert kriminalitet i Albania.

Different national and international reports by law enforcement agencies and independent organizations have admitted the existence of organized crime in Albania for a long time. The appearance and evolution of organized crime in the country has been encouraged and favored by factors of a social, political and economic character. On the other hand, the level of spread and development of this kind of criminality has been determined by the level of institutional and social reaction to it. According to interviewed experts, various factors have influenced the appearance of early forms of illicit activities, criminal organizations, their development and sophistication to the present day (Zhilla og Lamallari 2015, s. 18).

---

¹ Norge undertegnet FN-konvensjonen 13. desember 2000, og konvensjonen trådte i kraft 23. september 2003.

² Tallet for Norge gjengitt i rapporten for UNODC, er dog fra 2014.

- Landet opplevde politisk ustabilitet i mer enn to tiår etter at det kommunistiske regimet brøt sammen i 1991.
- På begynnelsen av 1990-tallet fant det sted en overgang fra et totalitært regime med streng kriminalitetsbekjempelse til et sårbart demokratisk system med svake institusjoner og offentlig ansatte uten tilstrekkelig utdanning og erfaring.
- Rundt 1997 brøt pyramidespillene sammen, noe som førte til en kaotisk situasjon i landet.
- Konflikter i regionen ga «gylne muligheter» for å tjene penger på for eksempel våpensmugling.³
- Institusjonene har opplevd stadige reformer og utskifting av ansatte etter regjeringsskifter.
- Politiet og rettsvesenet er svake institusjoner, preget av manglende uavhengighet og omfattende korrupsjon.
- Albania har en gunstig geografisk posisjon mellom narkotikaprodusenter i Afghanistan og Tyrkia og markedene i vest.
- Landets svake økonomi medfører høy arbeidsledighet og for mange av landets innbyggere utilstrekkelige inntekter.
- Tradisjonelle sosiale strukturer er i endring og går i oppløsning.
- En stor albansk diaspora har erfaring med og bånd til kriminalitet, globalisering og organisert kriminalitets grenseoverskridende natur, noe som også har bidratt til å stimulere organisert kriminalitet i Albania (Zhilla & Lamallari 2015, s. 7 og 18–20).

Organisering og omfang

Etter 1990 har i hovedsak tre ulike typer kriminelle strukturer eksistert i Albania (Zhilla og Lamallari 2015, s. 22–25):

- 1990–1997: I denne perioden fantes hierarkiske strukturer og kriminelle grupper som kjempet om kontroll over territorier.
- 1998–2004: Kriminelle grupper og organisasjoner, med internasjonale forbindelser, begynte å operere i hele landet. I 2000 ble det rapportert om 60 kriminelle grupper med til sammen 400 medlemmer. En gruppe bestod hovedsakelig av fire–fem medlemmer, men fem–seks av dem hadde 16–17 medlemmer eller flere.
- Fra 2005 og fremover: Nye former for kriminelle organisasjoner oppstod. Uavhengige kriminelle grupper arbeidet i kriminelle nettverk. De ulike gruppene påtar seg ulike oppgaver, og gruppene knytter til seg personer som får konkrete oppgaver. Dette er en

---

³ Konflikten i Kosovo på slutten av 1990-tallet blir ofte trukket frem, der det foregikk utstrakt våpensmugling fra Albania til Kosovo Liberation Army (KLA) i Kosovo. Tilsvarende våpensmugling fant sted under konflikten i nabolandet Makedonia i 2001.

effektiv organisasjonsmåte som sikrer fleksibilitet og kontinuitet, samtidig som det vanskeliggjør avsløringer og angrep.

Over årene har antallet kriminelle grupper i Albania økt kraftig. Anslagene fra år 2000 viste 60 kriminelle grupper med 400 medlemmer, mens Zhilla og Lamallari (2017, s. 34) opplyser at det per 2015 var omkring 250 kriminelle organisasjoner med om lag 1000 medlemmer.

Medlemmer og medlemskapsbånd

Albanske organiserte kriminelle grupper bør ikke betraktes som rigide hierarkier, og oppgavene er ikke nødvendigvis klart fordelt innad i gruppen (Arsovska 2015, s. 144, 148). Samtidig viser Zhilla og Lamallari (2015, s. 26) til at de organiserte kriminelle nettverkene kan bestå av to til tre spesialiserte grupper med tre til fire personer i hver gruppe. Antallet medlemmer i gruppene vil avhenge av hvilke oppgaver de ulike gruppene utfører. Undersøkelser viser at medlemmer i straffeforfulgte kriminelle nettverk, vanligvis har vært i 30-årene.

Det er en utbredt oppfatning at albanske kriminelle grupper er basert på klan (kinship). Arsovska (2015, s. 125) presiserer dog at *mange* – men ikke nødvendigvis alle – gruppene er basert på familie og klan. Zhilla og Lamallari (2017, s. 29) viser også til at båndene mellom medlemmene i de kriminelle gruppene, kan være basert på familie eller klan, men ikke utelukkende. Det eksisterer også grupper basert på sosiale bånd etablert i barndommen, mellom skoleelever eller personer fra samme nabolag.

Tradisjonelt har de største organiserte kriminelle gruppene i Albania i hovedsak vært territorielle og politiske, og gruppe-medlemmer har støttet de samme politiske partiene (Arsovska 2015, s. 130–131). For øvrig har albanske organiserte kriminelle grupper har medlemmer ikke bare fra de store byene som Tirana, Fier, Vlorë eller Berat, men også fra små landsbyer (Zhilla & Lamallari 2015, s. 99).

Gruppene består nesten utelukkende av menn, men hustruer til albanske kriminelle menn kan bistå i den kriminelle aktiviteten. Kvinnene har imidlertid hatt mindre roller, og vært involvert i mindre alvorlig og omfattende kriminell aktivitet (Arsovska 2015, s. 207–209). Zhilla og Lamallari (2015, s. 28) deler denne oppfatningen, idet de skriver at kvinner er representert i organiserte kriminelle grupper, men i et lite antall og ikke i viktige roller. Kvinnene i nettverkene har som regel familiebånd til medlemmer i de kriminelle gruppene. Albanske menneskesmuglere har dog brukt belgiske og nederlandske kvinner som narkotikakurerer, og det finnes eksempler på at slaviske kvinner har bistått i organisert kriminalitet styrt av albanske menn (Arsovska 2015, s. 141, 208). Arsovska (2015, s. 210) påpeker at det finnes lite pålitelig informasjon om kvinners rolle i organisert albansk kriminalitet.

Arsovska (2015, s. 147) skriver at selv om fedre ikke er ledere av kriminelle nettverk, vil yngre menn ikke engasjere seg i organisert kriminalitet uten at deres handlinger på en eller annen måte er støttet av innflytelsesrike medlemmer av familien, særlig respekterte fedre.

Arsovska (2015, s. 125) understreker at båndene i de kriminelle gruppene er basert på tillit; personlige tillitsforhold basert på interaksjon over tid. Over tid kan dynamikken i gruppen også innebære at nye bånd blir etablert, for eksempel med utenlandske borgere (Zhilla & Lamallari 2015, s. 26).

Relasjonene mellom medlemmer av etnisk albanske kriminelle grupper er ofte bygget på prinsippet om gjensyntelse. Dette baserer seg igjen på tradisjonell kultur og altruistiske

holdninger, og ofte innebærer ikke relasjonene noen kortsiktig belønning eller gevinst. Relasjonene er snarere bygget på verdier som ære, tapperhet, solidaritet og lojalitet (Arsovska 2015, s. 187).

Internasjonalt samarbeid

Tidligere var det en sterkere grad av homogenitet innad i de organiserte kriminelle albanske gruppene som opererte utenfor Albania. Nå samarbeider derimot organiserte kriminelle med tilsvarende kriminelle nettverk i for eksempel Italia og Tyrkia. Albanske kriminelle grupper samarbeider også med kriminelle grupper på Balkan og i Øst- og Vest-Europa (Zhilla & Lamallari 2015, s. 27).

Arsovska bemerker at hun ikke har funnet grunnlag for å kunne hevde at det finnes en internasjonal albansk mafia:

There is not much evidence that Albanian organized crime is a strategically transplanted entity or a rational bureaucracy that has been able to easily move its «businesses» to foreign territories. It does not appear that these criminal groups resemble multinational cooperations, or that there is a nationwide Albanian mafia (Arsovska 2015, s. 114).

Aktiviteter

De organiserte kriminelle gruppene er involvert i ulik kriminalitet (Zhilla & Lamallari 2015, s. 33–104):

- narkotikasmugling – cannabis, kokain, heroin og syntetiske stoffer
- menneskehandel
- smugling av migranter
- våpensmugling
- utpressing
- leiemord
- organisert datakriminalitet
- hvitvasking av penger

Aktivitet i ulike byer og områder

Organisert kriminalitet forekommer i hele Albania, men det finnes regionale karakteristikk. Tirana, Durrës og Fier har høyere kriminell aktivitet og antall forbrytere, blant annet grunnet konsentrasjon av ressurser på disse stedene. Aktivitetene kan være knyttet til narkotika, lette våpen og eksplosiver, prostitusjon og utpressing. Våpensmugling er karakteristisk for Shkodër, Kukë, Tirana, Durrës, Elbasan, Vlorë, Korçë, Fier og Burrel, mens narkotikahandel kjenner seg ut i Tirana, Durrës, Elbasan, Vlorë, Korçë og Fier. Smugling av migranter skjer i Gjirokastër og i de sørlige områdene nær Hellas, slik som Korçë, Pogradec og Konispol (Zhilla & Lamallari 2015, s. 8–9).

Respons Albania: Organisert kriminalitet

Også fra Sarandë blir det smuglet narkotika (Zhilla & Lamallari 2015, s. 36). Cannabis har blitt dyrket i store kvantum i områder i Berat, Mallakastër, Fushë-Krujë, høylandet i Shkodër, Tropojë, Dibër og Krujë. I landsbyen Lazarat har det blitt beslaglagt store kvantum cannabis (Zhilla & Lamallari 2015, s. 47).

Utpressing

Utpressing er fortsatt utbredt i Albania. 18 prosent av alle dommene i første instans ved «serious crime court» i perioden fra 2008 til 2012 gjaldt utpressing.⁴ Antall utpressingssaker har gått ned etter 2005, men utpressingen som foregår, har samtidig blitt mer avansert. Det antas at kriminelle grupper som har spesialisert seg på utpressing, ble etablert i perioden fra 2005 til 2014. Til tross for spesialiseringen, er ikke utpressing deres primære aktivitet (Zhilla & Lamallari 2015, s. 72–73).

Utpressing kan bli utført for egen organisert gruppe, på oppdrag av andre grupper eller for å motarbeide utpressing fra svakere grupper eller individer. Den utpressede må betale for å få løst et problem, eller det settes opp en «felle». Fenomenet kan for eksempel finne sted i forbindelse med at to parter ryker uklar i en forretningsinngåelse, og den ene parten utpresser den andre. Ulike selskaper kan bruke utpressere slik at konkurrerende selskaper for eksempel trekker seg fra anbudsrunder. Mobiltelefoner og SMS blir utstrakt brukt.

Beløpene som har blitt krevd, kan variere fra 10 000 til 200 000 euro. Det brukes både psykisk og fysisk vold samt trusler om å drepe offeret eller dennes familie. Det er også eksempler på at mindreårige står bak utpressing. Selv om det finnes mer uorganiserte mindre grupper som driver utpressing for økonomisk gevinst, opererer mer organiserte mindre grupper i spesielle og avgrensede områder. Disse gruppene kan også selv ha egen virksomhet som nattklubber, barer og spillebuler. Gruppene kan også ha sterke bånd til den politiske eliten og mektige forretningsvirksomheter (Zhilla & Lamallari 2015, s. 72–76).

Arsovska (2015, s. 212) skriver at å kreve beskyttelsespenger er den vanligste formen for utpressing brukt av albanske kriminelle grupper. Særlig rundt årtusenskiftet var en av hovedaktivitetene til gruppene å «beskytte» vanlige borgere som ikke hadde tillit til staten. Aktiviteten fant som oftest sted i byer med høyt folketall og mange ressurser. Gruppene krevde penger og truet med å ødelegge eiendom. Bevæpnede kriminelle grupper utpresset jevnlig bar- og butikkeiere. Om ikke eierne betalte, har det vært flere eksempler på at de har blitt drept.

Både lovlige og ulovlige virksomheter kan utsettes for utpressing. Det vil være vanskelig å gå til politiet om virksomheten som drives, er ulovlig, men det forekommer at selv lovlige, store virksomheter har valgt å ikke kontakte politiet i utpressingssaker (Zhilla & Lamallari 2015, s. 72–73).

Voldsbruk

Etniske albanske lovbrøyttere har brukt vold mot kolleger, konkurrenter, forretningsfolk, anklagere, politi og dommere, men også mot kvinner og barn i prostitusjonsutnyttelse. Det

---

⁴ For at en sak skal kunne klassifiseres som utpressing i samsvar med Albanias straffelov artikkel 109b, må det foreligge trusler og vold mot en person for materiell eller annen fordel.

virker uansett som om lovbrysterne er mer tilbøyelige til å drepe rivaliserende albanske menn som vil overta «forretningen», enn politifolk og andre (Arsovska 2015, s. 172, 176, 178).

I motsetning til tidligere tilfeller av ekstrem voldsbruk og konfrontasjoner mellom organiserte kriminelle, registrerte Zhilla og Lamallari (2015, s. 26) ikke et høyt nivå av fysisk voldsbruk blant de kriminelle gruppene i Albania i 2015. Snarere ble det registrert bruk av trusler og psykologisk vold, mens fysisk vold bare ble anvendt som en siste løsning.

På midten av 1990-tallet hadde albanske kriminelle opparbeidet et rykte for å være de mest notoriske menneskesmuglerne i Europa og for å utnytte kvinner og barn i prostitusjonsøyemed. Frem til 1998 var det vanlig at albanske kvinner ble ofre for menneskehandel utført av albanske menn fra deres nærmiljø. Senere ble også kvinner fra andre land på Balkan og Øst-Europa ofre for albansk menneskehandel (Arsovska 2015, s. 198–199).

Arsovska (2015) har i sin bok mange eksempler på voldsbruk utført av albanske organiserte kriminelle både i og utenfor Albania.

Leiemordere

Det finnes ikke statistikk på andelen drap utført av leiemordere i Albania. Zhilla og Lamallari karakteriserer leiemordere i perioden fra 1990 frem til 2003 som enten nybegynnere (som gjennomførte ett til to drap for å oppnå status i gruppen), amatører (som ikke hadde høy kriminell profil), drapsmenn som utførte drap på vegne av en gruppe eller drapsmenn som også utførte drap ikke bare for egen gruppe, men for tredjeparter (Zhilla & Lamallari 2015, s. 80).

Etter 2003–2004 ble leiemorderne mer avanserte. I tillegg til at det fantes kategorier av leiemordere som i tidligere perioder, ble drap begått av grupper. Erfarne leiemordere har blitt brukt av rivaliserende parter i for eksempel narkotikakonflikter. Tjenester fra mellommenn har også blitt anvendt (Zhilla & Lamallari 2015, s. 85).

Det er videre eksempler på bruk av utenlandske leiemordere i tiden etter 2005, for eksempel fra Kosovo. Etter 2011 har det vært en økning i meget avanserte profesjonelle drap i konflikter mellom gjenger, innad i kriminelle grupper eller ved likvideringer av forretningsfolk (Zhilla & Lamallari 2015, s. 85). Bruk av eksplosiver har forekommet etter 2011. Kostnadene for leiemord har ligget på mellom 7500 og 120 000 euro (Zhilla & Lamallari 2015, s. 89). De profesjonelle leiemorderne inkluderer både albanske borgere og albansk-talende profesjonelle leiemordere fra utlandet. Albanske leiemordere opererer også utenfor landet (Zhilla & Lamallari 2015, s. 92, 94).

Bånd til politikere, offentlige ansatte og forretningsfolk

Det er fra flere hold blitt hevdet at det er nære forbindelser mellom organiserte kriminelle og politikere i Albania. Anklagene har til nå ikke vært gjenstand for domstolsbehandling.

The political dimension represents an important aspect of the activity of these gangs and the rivalry between them. The political partisanship of the armed gangs' leaders represents an already well-known fact for different experts, researchers or even citizens who were aware of their activity or knew them personally. Nevertheless, the relations or cooperation of political figures with leaders of these gangs has never been part of judicial review, thus remaining at the level of speculations by different actors or even

public accusations by convicted members or leaders of the armed gangs (Zhilla & Lamallari 2016, s. 24).

Arsovska (2015, s. 40) skriver generelt at det ikke bare er bånd mellom kriminelle og politiske partier, men også mellom offentlige ansatte og kriminelle på alle nivåer. Hun trekker frem at drap på forretningsfolk og parlamentsmedlemmer er indikatorer på de komplekse relasjonene mellom politikere, forretningsfolk og organisert kriminalitet. Zhilla og Lamallari (2016, s. 27) viser til at deltakere i deres undersøkelser, som har lang erfaring som dommere, anklagere og advokater, bekrefter dette bildet.

According to them, the entry of some pseudo-businessmen in politics, the winning of concessions and tenders, the election as members of the parliament and lobbying for certain laws are a strong indicator of the sophistication of criminal organizations and their ties with business and politics (Zhilla & Lamallari 2016, s. 27).

Code of silence

Æresord om taushet og manglende respekt for politi- og domstolsvesen bidrar til at albanske kriminelle og deres ofre er tause (Arsovska 2015, s. 183).

Respekt internt i gruppen synes ofte viktigere for de kriminelle enn å måtte sone fengselsstraffer. Men det forventes også at gruppen er lojal og støttende overfor den fengslede og dennes familie. Politirapporter viser at mange albanske kriminelle støtter deres fengslede kolleger, samt skremmer og bestikker dommere for å få kortere fengselsstraffer (Arsovska 2015, s. 189–190).

Lokalsamfunnene rundt de kriminelle får ofte ulik støtte fra de kriminelle gruppene, som beskyttelse og finansiell støtte. De kriminelle opparbeider således tillit i lokalsamfunnet. Dersom befolkningen samarbeider med politiet, kan de bli ansett som forræderske, uærlige og feige (Arsovska 2015, s. 183–184, 189).

Selv om mangel på lojalitet ikke er vanlig blant medlemmer av klanbaserte etnisk albanske organiserte grupper, er det ifølge Arsovska (2015, s. 190, 192) naivt å tro at det er absolutt lojalitet innad i disse gruppene. Samarbeid med politiet forekommer.

Mye av suksessen organiserte kriminelle grupper har, er et resultat av de mange partnerskapene de har etablert med politi, toll- og grensekontrollmyndigheter samt med den politiske eliten. Samtidig vil generell mistillit til myndighetene øke sannsynligheten for at ofre for kriminalitet forblir tause (Arsovska 2015, s. 184).

Frykt vil i mange sammenhenger kunne være grunnlaget for at medlemmer av kriminelle grupper, lokalsamfunn og ofre forblir tause. Vold bidrar til hemmelighold, og frykt gjør at ofre og deres familiemedlemmer forblir tause (Arsovska 2015, s. 185–186).

Betydningen av tradisjonell albansk sedvanerett – kanun

I 2008 svarte 864 etniske albanere i Albania, Makedonia og Kosovo på en spørreundersøkelse om deres kjennskap til tradisjonell albansk sedvanerett – kanun (Arsovska 2015, s. 65–66):

- 79 prosent oppga at tradisjoner var veldig viktige for dem.
- 90 prosent hadde hørt om kanun.
- 23 prosent hadde lest kanun.

Respons Albania: Organisert kriminalitet

- 71 prosent hadde kunnskap om kanun basert på muntlig tradisjon.

Respondentene skulle videre ta stilling til ni ulike kanun-utsagn. Arsovska konkluderer med at det blant dem var svært dårlig kunnskap om kanuns begreper som ære, gjestfrihet og hevn. På spørsmål om blod må hevnes med blod, var 35 prosent av respondentene enige i utsagnet, mens 22 prosent ikke svarte på spørsmålet. Forskeren fremhever at dette indikerer at selv om kunnskapen om kanuns regler er svak, er det en betydelig andel som støtter blodhevn («support the idea behind blood feud») (Arsovska 2015, s. 170).

På spørsmål knyttet til utsagn om *besa* (løfte om at hevn ikke vil bli gjennomført, eventuelt i en periode) mente 84 prosent at besa hadde «very significant meaning», mens ni prosent mente at et slikt løfte ikke var viktig (Arsovska 2015, s. 179). Selv om albanske organiserte kriminelle synes å ha adoptert at de ikke kan bryte et løfte, betyr ikke det, ifølge Arsovska (2015, s. 182) at besa i den tradisjonelle form, alltid blir respektert i kriminelle sirkler.

Som tilfellet er for ordinære borgere, er det altså ikke slik at albanske kriminelle kjenner til alle aspekter ved tradisjonell sedvane eller respekterer bestemmelsene på samme måte. Det vil ikke, ifølge Arsovska (2015, s. 192–193), være riktig å si at albanske kriminelle følger kanun.

Arsovska (2015, s. 188) påpeker imidlertid at kanun fremmer solidaritet og lojalitet innad i familien og blant klanmedlemmer så vel som blant etniske albanere generelt. Forskeren mener dog at: «[...] although some self-selected elements of the Kanun [...] have remained part of the Albanian mindset, they might not be explicit factors in the rise in crime» (Arsovska 2015, s. 66).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Arsovska, J. (2015). *Decoding Albanian Organized Crime*. Oakland. University of California Press.
- FN-konvensjonen mot grenseoverskridende organisert kriminalitet (2000). Tilgjengelig fra Lovdata <https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/2000-11-15-1> [lastet ned 28. august 2018]
- OSAC, dvs. U.S. Overseas Security Advisory Council (2018). *Albania 2018 Crime and Safety Report*. Tirana: U.S. Department of State, Bureau of Diplomatic Security. Tilgjengelig fra <https://www.osac.gov/Pages/ContentReportDetails.aspx?cid=23195> [lastet ned 28. august 2018]

Respons Albania: Organisert kriminalitet

- UNODC, dvs. United Nation Office on Drugs and Crime (u.å.). *Statistics – Intentional counts and rates per 100,000 population*. Tilgjengelig fra <https://data.unodc.org/#state:2> [lastet ned 28. august 2018]
- UNODC (2008). *Crime and its impact on the Balkans and affected countries*. New York: UNODC. Tilgjengelig fra http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Balkan_study.pdf [28. august 2018]
- Zhilla, F. & Lamallari, B. (2015, januar). *Organised Crime. Threat Assessment in Albania*. Tirana: Open Society Foundation for Albania. Tilgjengelig fra https://www.researchgate.net/publication/280741426_Organised_Crime_Threat_Assessment_in_Albania [lastet ned 28. august 2018]
- Zhilla, F. & Lamallari, B. (2016). *Evolution of the Albanian Organized Crime Groups*. Tirana: Open Society Foundation for Albania. Tilgjengelig fra http://www.osfa.al/sites/default/files/evolution_of_the_albanian_organized_crime_groups.pdf [lastet ned 29. august 2018]

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.